ތަރައްޤީގެ އިންޖީނަށް ބޭނުންވާ ހަކަތައާއި ތިމާވެށީގެ ގުޅުން
އަޙްމަދު މުއުމި ން
13 ޑިސެމްބަރ 2013
އިންސާނުން ދުނިޔޭގައި ހަމަޖެހުމާއެކު ދިރިއުޅެމުން ގެންދިއުމަށް، މައިގަނޑު ތިން ކަމެއްގެ މައްޗަށް
ބިނާވެގެންވާ ބިންގަލެއް ބޭނުންވާ ކަމުގައި ދެންނެވިދާނެއެވެ. އެއީ އިޤްތިޞާދީ ޙަރަކާތްތައް (އުފެއްދުންތެރިކަން، ވަޒީފާގެ
ފުރުޞަތު، އާމްދަނީއާއި މުދާވެރިކަން، ވިޔަފާރިކުރުން(، އިޖްތިމާއީ އަދި ސިޔާސީ ޙަރަކާތްތައް)އަމިއްލަ ނަފްސާއި ގޯތި
ގެދޮރުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަން، ފަރުދީ މިނިވަންކަން ، ޢަދުލު އިންސާފް، ޤާނޫނަށް ތަބާވުމުގެ ވެރިކަން، ތަޢުލީމީ
ފުރުޞަތުތަކާއި ޞިއްޙީ ފަރުވާގެ ޚިދުމަތް، ސައިންސްގެ އެކި ތަޙުލީލުތައް، ފަންނުވެރިކަން(އަދި ވަށައިގެންވާ ތިމާވެށި)ވައި،
ފެން، ބިން، މޫސުމް(އެވެ (1). އިޤްތިޞާދީ ޙަރަކާތްތަކާއި އިޖްތިމާޢީ އަދި ސިޔާސީ ޙަރަކާތްތައް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް
އާދަޔާ ޚިލާފަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ ހަކަތަ ބޭނުންވެއެވެ. މިހާތަނަށް ހޯދިފައިވާ/އުފެއްދިފައިވާ ހަކަތައިގެ ވަސީލަތްތައް
ބޭނުންކުރުމުން ، ގުނައި އަދަދު ނުކުރެވޭވަރުގެ ގެއްލުން ތިމާވެއްޓަށް ދަނީ ލިބެމުންނެވެ. އެހެން ކަމުން އިންސާނީ ކުރިއެރުމާއި
ތަރައްޤީއަށް ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ އިޤްތިޞާދީ، އިޖްތިމާޢީ އަދި ސިޔާސީ ޙަރަކާތްތައް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ބޭނުންވާ
ހަކަތައިން، އިންސާނުން އެތަނެއްގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ދުނިޔޭގެ ތިމާވެށި ހަލާކުކޮށް ނެތިކޮށްނުލާނެ ފަދަ ބެލެންސްއެއް
ހޯދުމަކީ 21 ވަނަ ޤަރުނުގައި އިންސާނިއްޔަތަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ އެންމެ ބޮޑު ގޮންޖެހުން ކަމުގައި ދެންނެވިދާނެއެވެ.
އާބާދީ އިތުރުވަމުން ދިޔުމާއި، ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރާއި ވައްޓަފާޅިއަށް އަންނަމުން ދިޔަ ބަދަލުތަކުގެ
ސަބަބުން، ބޮލެއްގެ މައްޗަށް ބޭނުންކުރަމުން ގެންދިޔަ ހަކަތައިގެ ނިސްބަތް އިތުރުވުމުގެ ސަބަބުން، އިންސާނުން އެކިއެކި
ބޭނުންތަކަށް ހަކަތަ ބޭނުންކުރާ މިންވަރު އަބަދުވެސް ދިޔައީ އިތުރުވަމުންނެވެ. އެހެންނަމަވެސް ޞިނާޢީ އިންޤިލާބުގެ ފަހުން އެ
މިންވަރު ވަނީ އާދަޔާ ޚިލާފަށް އިތުރުވެފައެވެ. 2000 ވަނަ އަހަރު ދުނިޔޭގައި ބޭނުންކުރެވުނު ހަކަތައިގެ މިންވަރު 1850
ވަނަ އަހަރު ބޭނުންކުރެވުނު މިންވަރަށްވުރެ ވިހި ގުނަ އިތުރެވެ. (2). ހަކަތަ އުފެއްދުމަށް ތެލާއި ކޯލް ބޭނުންކުރާ މިންވަރު
މިމުއްދަތުގެ ތެރޭގައި 150 ގުނަ ވަނީ އިތުރުވެފައެވެ. 2005 ވަނަ އަހަރާއި ހަމައަށް އައިއިރު މުޅި ދުނިޔޭގައި އުފައްދާ
ހަކަތައިގެ 81 އިންސައްތައަކީ ތެލާއި ކޯލް އަންދައިގެން އުފައްދާ ހަކަތައެވެ. ދުނިޔޭގައި އެންމެ ގިނައިން ހަކަތަ އުފައްދާ
ދެޤައުމުކަމަށްވާ އެމެރިކާއާއި ޗައިނާގައި މިނިސްބަތް އެއަށްވުރެވެސް މައްޗެވެ (އެމެރިކާގައި 88 އިންސައްތަ އަދި ޗައިނާގައި
82 އިންސައްތަ(.)3(

ވޭތުވެދިޔަ ދޮޅު ޤަރުނުގެ ތެރޭގައި ތެލާއި ކޯލާ އަންދައިގެން ހަކަތަ އުފެއްދުން މިހާ ކުއްލިއަކަށް މިހާ
ބޮޑަށް އިތުރުވެގެން ދިޔުމުގެ ސަބަބުން ، ދުނިޔޭގެ ތިމާވެއްޓަށް ވަނީ ބޮޑެތި ގެއްލުންތަކެއް ކުރިމަތިވެފައެވެ. ޖައްވުގެ ތެރެއަށް
ދޫކުރާ ވިހަ ދުމުގެ ސަބަބުން ޖައްވު ހޫނުވުމާއި ވައިގެ ތެރޭގައި ހުންނަ ޕާރޓިކަލްތަކުގެ ސަބަބުން ނޭވާލުމުގެ ނިޒާމަށް ޖެހޭ
ބަލިތައް އިތުރުވުމާއި އެސިޑް ވާރޭ ވެހުން އަދި ޖަންގަލިތައް ނެތިގެން ދިޔުމާއި ރައްކާތެރި ސާފު ބޯފެނުގެ ވަސީލަތްތައް
މަދުވުމާއި މަސްވެރިކަމާއި ދަނޑުވެރިކަމުގެ އުފެއްދުންތެރިކަން ދަށްވުމާއި ޠޫފާންތަކާއި ފެންބޮޑުވުން އަދި ހަނަފަސްކަމާއި
ޖަންގަލިތަކުގައި ރޯވުން ފަދަ ޙާދިސާތަކުން ލިބޭ ގެއްލުން އިތުރުވުމާއި ކަނޑުގެ ލޮނުގަނޑު އުފުލުން ފަދަ ނުރައްކާތައް މީގެ
ތެރޭގައި ހިމެނެއެވެ. ކަން މިހެން އޮތް ނަމަވެސް އިންސާނީ ތަރައްޤީގެ ދުވެލި މަޑުޖައްސައިލެވޭކަށް ނެތެވެ . ސައިންސްވެރިން
ލަފާކުރާގޮތުގައި 2030 ވަނަ އަހަރު އަންނަންވާއިރު، ދުނިޔޭގައި ހަކަތަ ބޭނުންކުރާ މިންވަރު 2005 ވަނަ އަހަރަށްވުރެ 1.5
ގުނަ އިތުރުވާނެއެވެ. އަދި 2050 ވަނަ އަހަރު އަންނަންވާއިރު އެނިސްބަތް 2.5 ގުނަ އިތުރުވާނެއެވެ (4). މި ނިސްބަތުގައި
ހަކަތަ އުފެއްދުން އިތުރުވަމުންދިޔުމަކީ ދެމެހެއްޓެނިވި ކަމެއް ނޫނެވެ. އަދި އޭގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ތިމާވެއްޓަށް ލިބެމުންދާ
ގެއްލުންތައް، އިންސާނުންނާއި އެހެނިހެން ދިރޭ ތަކެއްޗަށް ތަޙައްމަލް ނުކުރެވޭ މިންވަރަށް އިތުރުވެގެން ދިޔުމަކީ އެކަށީގެންވާ
ކަމެކެވެ. އެހެންކަމުން އިންސާނުންގެ އިޤްތިޞާދީ، އިޖްތިމާޢީ އަދި ސިޔާސީ ޙަރަކާތްތައް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ބޭނުންވާ
ހަކަތަ، ދުނިޔޭގެ ތިމާވެށި ހަލާކުކޮށްނުލައި ހޯދޭނެ ގޮތްތަކަކަށް މިއަދު މިވަނީ ބޭނުންވެފައެވެ.
ދުނިޔޭގެ ނިސްބަތުން ބަލާއިރު ރާއްޖޭގައި ހަކަތަ އުފައްދާ މިންވަރު މަދުކަމުގައިވިޔަސް މި ދާއިރާއިން
ރާއްޖޭގައި ވެސް ކުރެވޭނެ މުހިއްމު މަސައްކަތްތައް އެބަހުއްޓެވެ. އެގޮތުން އެޅިދާނެ މުހިއްމު ބައެއް ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތެރޭގައި
ބޭނުންކުރެވޭ ހަކަތައިގެ އެފިޝަންސީ އިތުރުކުރެވޭނެ ގޮތްތައް ހޯދުމާއި އިޢާދަކުރުވަނިވި ހަކަތައިގެ ވަސީލަތްތައް މިހާރަށްވުރެ
ފުޅާކޮށް ބޭނުންކުރަން ފެށުމާއި ކުނީގެ ގޮތުގައި އުކާލެވޭ ތަކެތީގެ ނިސްބަތް މަދުކުރުމާއި ދަތުރުފަތުރު ކުރުމަށް ތިމާވެއްޓާއި
ރައްޓެހި ވަސީލަތްތައް ޚިޔާރު ކުރުން ހިމެނެއެވެ. ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢުތައް ރޭވުމުގައި، މިކަންތައްތަކަށް ޚާއްޞަ ސަމާލުކަމެއް
ދޭން ޖެހެއެވެ. ސަރުކާރާއި ރާއްޖޭގައި ޙަރަކާތްތެރިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާއި އެން.ޖީ.އޯ ތައް
އަދި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން މިފަދަ މަޝްރޫޢުތަކާމެދު ގޮތް ނިންމުމުގައި ބަލާ މިންގަނޑުތައް ނުވަތަ ކްރައިޓީރިއާތަކުގެ ތެރޭގައި،
އެ މަޝްރޫޢަކުން ލިބޭނެ ފައިދާއާއި ތިމާވެއްޓަށް ލިބޭނެ ގެއްލުން އަޅައިކިޔައި އެންމެ ގެއްލުން ކުޑަ ގޮތް އިޚްޔާރުކުރުން
ހިމަނަން ޖެހެއެވެ. ޙަޤީޤީ ތަރައްޤީއެއް ޙާޞިލްކުރެވޭނީ، ތަރައްޤީއަށްޓަކައި ކުރާ މަސައްކަތްތަކަކީ ތިމާވެއްޓާ ރައްޓެހި، ހަކަތަ
ބޭނުންކުރެވޭ މިންވަރު މަދު، ދެމެހެއްޓެނިވި މަސައްކަތްތަކަކަށް ވެގެންކަމާމެދު ޝައްކެއް ނެތެވެ.
———————————–
ޙަވާލާ:
1 .ޖޯން ޕީ. ހޮލްޑްރެން، ސައިންސް އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ ފޮރ ސަސްޓެއިނަބްލް ވެލް ބީންގ،
ސައިންސް (2008).5862 ،319
2 .ޖޯން ޕީ. ހޮލްޑްރެން، ޕޮޕިއުލޭޝަން. އެންވަޔަރަންމަންޓް. (1991).231 ،12
3 .އިންޓަރނޭޝަނަލް އެނަރޖީ އެޖެންސީ، ކީ ވަރލްޑް އެނަރޖީ ސްޓެޓިސްޓިކްސް 2007
(އޯ.އީ.ސީ.ޑީ، ޕެރިސް،)2007.
4. ޔޫ.އެސް އެނަރޖީ އިންފޮރމޭޝަން އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން، އިންޓަރނޭޝަނަލް އެނަރޖީ
އައުޓްލުކް 2007 (ޔޫ.އެސް. ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އެނަރޖީ، ވޮޝިންގޓަން ޑީ.ސީ.)2007.